

Uued välisühendused täiendavad meie energiavaldkonna varumeeste pinki

Eleringi plaan rajada Eestile veel kaks elektrienergia välisühendust parandab meie varustuskindlust veelgi. Tuues paralleeli jalgpallist, pikendab see meie varustuskindluses osalevate mängijate pinki, võimaldades igal ajahetkel vigastatud mängija välja vahetada või just sel hetkel parimas vormis mängija väljakule kutsuda.

[Harju Elu artikkel 02.08.2024](#)

Paar põlvkonda tagasi oli Eesti elektrisüsteem mitte küll päris lapsekingades, aga ka mitte kõige usaldusväärsem. Puudus kogemus ja puudusid ka tööriistad selle süsteemi laitmatuks toimimiseks ning ka naaberriigile, kellega ühenduses olime, ei saanud loota.

Praeguseks ajaks on elektrisüsteem küll oluliselt keerulisem rohkemate tarbijate ja tootjate, vabaturu ja taastuvenergia eesmärkide tõttu, kuid see on ka palju usaldusväärsem. Eelkõige ajas tekkinud teadmiste ning paremate süsteemi juhtimisvõimaluste tõttu. Samamoodi on Eesti ja Baltimaad ühendamas ennast veel tugevamini Mandri-Euroopaga, kellega meil on sarnased väärtused ja huvid ning kellele saab loota, kui endal abi vaja läheb, isegi siis, kui need juhud on harvad.

Kas välisühendusi ei ole juba küllalt?

Eestil on Lätiga kolm elektriühendust, Soomega kaks ja mõlema naabriga on meil ühine gaasitoru. Võib tunduda, et ühendusi lähemate naabritega juba on ja küsida, miks neid on juurde vaja, miks mitte naaberriikidest kaugemale vaadata või miks mitte toota kogu energia ise.

Uusi ühendusi on tarvis eelkõige varustuskindluse tõttu. Ka mina eeldan, et iga kord lülitit vajutades süttib lambis tuli, et ärkab ellu arvuti või televiisor. Isegi, kui ma eelistan neid näiteks kõrge elektrihinna tõttu mitte sisse lülitada, peab mul selleks alati võimalus olema. Varustuskindlus seda võimalust tähendabki. Täiendavad ühendused võimaldavad energiat tuua mujalt siis, kui meil mingil põhjusel endal seda pole, kuskil on remont või midagi on katki.

Samal ajal on muutumas ka viis, kuidas elektrienergiat toodetakse. Kui varasemalt käis see Ida-Virumaa tehastes, siis rohelise energia tootmine tuulest ja päikesest on hajutanud tootmist üle kogu Eesti, Euroopa ja maailma. Kahjuks pole tuul ja päike meid toetamas kogu aeg ja nii võibki juhtuda, et elektri tootmise küsimuses ei ole Eesti igal ajahetkel isemajandav. Täiendavate ühenduste loomine võimaldab importida elektrit just sellest asukohast, kus selle tootmine parasjagu kõige paremini õnnestub.

Muutumises on ka viis, kuidas elektrienergiat tarbime. Soojuspump ja elektriauto on energiatõhusad, kuid suurendavad elektritarbimist. See pole üldse paha, kuid suurem tarbimine ja enam keskkonda arvestav tootmine tingib vajaduse ühendada võrku veel enam tootmist ja salvestust, tehes elektrivõrku suuremaks.

Mis juhtub minu maja taga?

Uued välisühendused ei pruugi olla ainult riigipiiri ületav veealune kaabel või õhuliin, vaid see võib tähendada ka muutusi mujal elektrivõrgus, mis asub maismaal. Selle heaks näiteks on kolmanda Eesti ja Soome vahelise elektriühenduse EstLink 3 projekt, mille rajamiseks on vaja rekonstrueerida mitmed sajad kilomeetrid olemasolevaid elektriliine ning tarvis on ka rajada uusi.

Tekib küsimus, miks uued liinid ja alajaam on planeeritud just Rae, Kiili, Saku ja Raasiku valla territooriumile?

Nimelt on see ala üks tihedama tarbimiskoormusega piirkondadest Eestis, kus tulevikus on ette näha kiiremat elektritarbimise koormuse kasvu võrreldes ülejäänud Eestiga.

Elektritransport ja tehnoloogiate elektrifitseerimine põhjustab täiendava koormuste suurenemise. Olemasolev võrk aga ei ole suuteline üle kandma suuri võimsuseid ja

elektrisüsteemi mudeldamise tulemusena on leitud parimaks võimalikuks ülekoormuste leevenduseks täiendava alajaama rajamine koos olemasolevate Kiisa ja Aruküla alajaamade ühendusega.

Kohalikus vaates tekib täiendav kasu Harjumaa piirkonnas, kus tehakse palju investeeringuid ning kus pakutakse paljudele tööd. Ei tohi tekkida olukorda, kus mõni investeering jääb ära elektrisüsteemi kitsaskohtade tõttu. Samuti võimaldab uue liini rajamine olemasoleva võrgu optimeerimist, koondades olemasolevad liinid samadele mastidele. See võimaldab tiheasustusele liiga lähedale jäänud ajaloolised elektriliinid demonteerida ning suurendada elektriohutust.

Leidmaks parimat asukohta uuele alajaamale ja kõige sobivamad 330-kilovoldise õhuliini trassikoridorid, on Elering esitanud riigi eriplaneeringu taotluse Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumile. EstLink 3 projektid valmivad plaani kohaselt 2035. aasta lõpuks ning Tallinna ringliin koos alajaamaga saab valmis viis aastat peale planeeringu kehtestamist, eeldatavasti 2033. aasta lõpuks.

Priit Heinla, Eleringi merevõrgu arendusjuht